

מסורת הש"ס

(א) [גיר' הערוך צערך כו
מיכא כוז], (ב) [שצת קטו:
וש"נ], (ג) [נדרים 5; ד] [דף
5א], (ה) (ס"א דליבס),

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מפני שאנו
וכו' נרתה צרתה ודאי:
(ז) ד"ה יעשו וכו' לבעול
ולתנהג זה מנהג:

מוסף רע"י

הובא בעמוד קודם.

תום' חד מקמאי

תניא יבמה שאמרה כחוק ל' לא נבעלתו בין שהוא אומר בעלתי כן שאומר לא בעלתי כופין אותו שיהלוק לה לאחר ל' יום מבקשים הימנו שיהלוק איהו. היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא נבעלתי. היז' יוצאה בלגט פירוש לאחר ל' יום יקאי. הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי. וצ"ע שחזר ואמר לא נבעלתי צריכה גט וחליצה.

היא ספא נמי לאחר
היא וכולו ממתני
מירי כשתנו צומת
ידה דהיא אן הגט ויצא
תחתיה ידי עד שכוּפֵּן
תחת לחלוקי הוה כופֵּן
זרתי ליבם. ודא דקמני
צומת וזחליה פירשה
ר' אמי שצריכה לחליה
עם גיטה שניאמ מתחת
ידה ודא בעלתי
שחור ואמר לו בעלתי
כד' ש' להצריכה חליה
א"ל הוה דצריכה חליה
כד' ש' הוה דחור ששבשל
ואלמ היק אפ"י שחור
אזלא א"ל בעלתי [אין]
כופין אותו שחילוק ה
אזלא מבקשים ואין כופין
אדמוכדור קמא סמכין
אדמוכדור בן אשי א"ל
הגמ' קטן גט לירב (אסי)
גט בליאית פירק (אסי)
[אשן] מירי נמי כשתנו
צומת מתחת ידי והכי
אזלא וזמא צריכה גט
וחליה צריכה צריכה גט

אחר חזק מחגנו הראשון
 שמנו לה לחיות לפסולת
 בשבת וכן האזכרה, דה"ק
 בעלגה אחר שנתנו לה
 כבוד וביאש פסולה כמאמר
 שריותו וכן גזירה ג' ע"פ
 וחלצה. וה"ק אף ע"פ
 ששחרר ואמר לה כל בעלגה
 לא תימא אדירבורא בתה
 סמכין ולא תהא צריכה
 שאל אל אדירבורא קטא
 סמכין וצריכה קטא. בעא
 נחמי חנה בריה דרבה
 זרבה בתן נחמן צריכה
 מהו. פ' אמתינא קאי
 יבמה שאתה בתיך ל'
 וכל בעלגה וכל בעלגה אמר
 דלמא בעלגתיה מהו לאסור צרתה
 צריכה משום דירבורא
 צריכה דאמרה לה כל בעלגה
 לדיבוריה דידיה
 צריכה מירתל לעלמא בלא
 חלצה א"ל מפני שאל
 כופין ומבקשים גאסה
 צרחה פ' ומירתל לעלמא
 כל בעלגה. חנה נתן תהם
 בראשונה חזי ואמרס' ג'
 נשים יוצאות וטולת
 כתובה האומרות בטאיה
 שן שמעני לבערן (גא)
 נטלה אמר מן היהודים
 וחזרו וטלוהו אמר לה תהם

מיבזו בזיו. בוש הימנה: בשגיטה יוא. שנתן לה גט וקס"ד גט
גמור לביאתו הוא: היא אומרת ובעלתי. לאחר שלשים קאי: יוא
בעט. אם בא להוציאה דיה בגט דהיא נאמנת דכולי האי לא מוקים:
לריבה גט. לביאתו משום דאמר בעלתי ולאחר שלשים יום איהו

מיהימן: וחלילה. משום דהיא שויה לנפשה חתיכה דליסורא. ומדקאמר רביה גט מכלל דבזין לה גט עסקין ואמאי קתני רישא כופין לתלוך ניכפינהו לייבם: **אמר רבי אמר.** לעולם בעגיתא צידה והכי האמר רביה חליצה עס גיטא ואע"פ דקתני אמנאשים קאי וה"ק אע"פ שחזר ואמר לא בעלתי דאיכא למימר כופין הואיל ומודה אפ"ה אין כופין אלא רביה חליצה ואי לא בעי למיחלץ לא בייפין דסמרינן אדיבוריה קמא הואיל ולאחר שלשים יום הוא: **רב אשי אמר.** לעולם רביה גט אחר ולבד גט הראשון דהתם גט ליתקום ונפסקה עליו לפיכך לא נכפין לייבם וכיון דאמר בעלתי רביה גט לציאתו דיש ביאה אחר הגט והשתא מסתברא אע"פ דקתני וה"ק אע"פ שחזר ואמר לא בעלתי ואיכא למימר לא תיבדיע גט אלא חליצה אפ"ה בעיא גט: **שניהם מודים.** שלא נבעלה ומעיקרא אמר בעלתי: **הון.** כך שמו: **יראה מהו.** יצמה שנקנה היבם ונפטרה כרתה ואמרה יצמה לאחר זמן לא נבעלתי מהו ליאסר אלא כרתה מפני דיבורה של זו: **מפני שאנו כופין ומנאשים.** לזרעה דליהי שויה לנפשה חתיכה דליסורא נאסרה כרתה ^(א) ודאי לא מיתסרא דחוקה הכונן את האשה בועל לאתלתי: **האומרם עמאה אני.** כל אשת כהן שאמרה לבעול נאנאמי דאיתסרה עליה וכתובתה לא מייסדה ובאשת כהן מוקמינן לה בפרק בתרא דגדריס': **השמים ציני לציני.** גלוי וידוע לפניו שאיך נזקק לי בדרך ציני אדם ואין איש עד להוכיח בין שנינו: **נעולה אני** מן היהודים. שניהם היא שלא תביעל ליהודים. ומדאמרה נפשה אכולי עולמא ש"מ תשמע קשה לה ואנוסה היא לפיכך

נוטלת כתובתה: **נוטנת עיניה בלחל**. ותכן למקום שאין מכירין בה
ובדנדה ותנשא לו: **סביא ראיא לדכריה**. ואם לאו לא כל כמינה
לדאסרה נפשה עליה: **יעשו דרך בקשה**. (ו) לבעול להסתנה בה
מנהג פיה: **ליבס מהו**. מי אסירא ליבס מפני נדר ולא שדנדה
בדחייה בעלה או לא: **מי חסקה אדעמה דמיים צנלה**. זה בניס
ונפלה קמי יבס ודנדה נמי אדעמה דידיה ובעל לא הפך אלא
לחלקו ויבס נמי לא מצי מיפך שאפי' בעל אין מיפך בקדומים
וואסורה לו: **או לא**. חסקה אדעמה ולא נדדה זו אלא לאסור
ועמיה על כל מי שמוותרת לו ע"י גירוש בעלה ולהפיס דעתו של
בעל שלא יחשדנה בנותנת עיניה בלחל כדי שיתרצה לגרשה אבל איבס
שאסורה לו ועומדת פיה אחר גירושא לא נתכוננה ומוותרת לו איבס
מת בעלה ולא יגרשה: **אינו כבעל** שיהיה לרץ להפך כבעל לדעמיה
לדבעל נדדה וארץ הוא להפך אבלס' ליבס מותרת בלא הפרה:

ונטע לראיה כי לא חוכל להנשא על פי חליצה בלבד. ר"י: **השני**
כשאר בני אדם ולא נהירא דבשלהי גדרים (דף סא.) מפרש בגמרא
למקום ויתן להם בנים ור"ח פ"י יעשה סעודה ויפייסה וכן בירושלמי
מי אסורה ליבם משום נדר זה דמסקה אדעתה דמית בעלה ונפלה
לר"י על פירושו דפשיטא דאסרה נפשה אכל היהודים ועוד מאי אי
ובלא הוי מותרת על על כן נראה לו לפרש דמיבעיא ליה אי מסקה
לאסור עמה על יצמה כמו על בעלה וקאמר רב יבם אינו כבעל
שיחלוץ לה ושמואל אמר יבם הרי הוא כבעל ומצקשין שיחלוץ דמס'
הדרן ע"ך

ללקח על בעלה אלא האומרת טמאה אני לך תביא ראי' לדבריה. והשמים בני לבני יעשו יהודים' יופ' חלקו והיא משכשת' את דקתי טמאה אני לך אוקימ' בפ' בתרא דנדרים שגאנאנא דאי באשא ישראלי א' באונס משרא שני וזה א' ברוצח מי אית לה כתובה. אלא תסורה ליה ואית לה כתובה ומדקאמרי דאי אמרה ויהא ברוצח לית לה כתובה שני ולא אדם עצמו כמקום אי אדם משני עצמו שני אלא אדם ש"מ אלא אמרי' אי אדם משני וזהא דק' נטלה את מי היהודים צריכה הפרש כלאמרה הנתת תשמישי היהודים על ששן

(א) נראה דל"ל הרי הוא כבש

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות

ק"ב.

היא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי יציא בנמי. פי' בקונט'
לאחר שלשים יום קאי' וכן נראה דומיא דסיפא דהוא אומר
בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי אעפ"כ נריבה גט וחלילה והיינו
דוקא אחר שלשים דתמוד שלשים משמע דרישא דאינה נריבה גט

שכופין אותו לחלוץ
 רב "בשגיטה יוצא
 במה שאמרה בתוך
 תי בין שהוא אומר
 מר לא בעלתי כופין
 לאחר שלשים יום
 לה היא אומרת
 לא בעלתי הרי זה
 בעלתי והיא אומרת
 וזר ואמר לא בעלתי
 רבי אמי "צריכה
 אשי אמר התם גט
 ו הנהו שניהם מודים
 וזר רבא חלוצו
 אמר ליה רב שרביא
 גט וחליצה אמר ליה
 מניה הון בריה דרב
 מהו אמר ליה יוכי
 בקשין תיאסר צרה:
 התם בראשונה היו
 אות ונוטלות כתובה
 השמים בני לבין
 חזרו לומר שלא תהא
 ומקלקלת על בעלה
 אני לך תביא ראיה
 לבין יעשו דרך
 היהודים יפר חלקו
 מן היהודים איבעיא
 היהודים ליבם מהו מי
 בעלה ונפלה קמי
 ליבם אינו כבעל
 די הוא כבעל אמר
 תברא דתנן הנודרת
 בעלה כופין אותו
 דמסקה אדעתה
 מבקשין

קיימא נמי אמוך ל' ואפי' שיהם מודים שלא בעל צריכה גט בהדי חליצה אפי' תוך שלשים ולא דוקא נקט הוא אומר בעלמי דאפי' ורישא דקמני כופין אותו לחלוץ ה"ה דגט נמי עניא דקמני כפיפא אלא אכתי לא אתא לאשמועינן תקנתא דגט בהדי חליצה אלא דין כפייה ובעד חליצה ומחמת שמי' לטענות שפירי' נראה לאסור הנהר' וקא לאשר שלשים יום אם לא יודו שיהם צעבל ונאמרצין גט לנטוסא אפי' תוך שלשים אפי' שיהם מודים שלא בעל:

אמר ר' אמי. לא צעני לאוקומי הך משנה כמשנה אחרונה
(לעיל דף לט): דמנות חליצה קודמת ולכן כופין לחלוץ
לאמנתו קאי וממתיקין דאיידי דביני ייבום לפי משנה ראשונה קיימא:
אמר רבי אמי צריכה חליצה עם הגט. פי' גיטא שהיה כבר ואם
תאמר ולא"כ מאי הא דקתני ואע"פ שחזר ואמר לא צעלתי
צריכה גט וחליצה אדרכה היא הונחת דכיון דלא צעל צריכה חליצה
וש' לומר דהכי קאמר אע"פ שחזר לא צעלתי צריכה להיות גידה
ב ביני רבינך. פי' בקונטרס גזי' וידוע לשמים שאין נזקק עמי
דיא דהיינו שאינו יורה כח: **יעשו** דרך בקשה. פר"ת יתפללו
אביעיא דהו נפולא אני מן היהודים מהו לייבם. פי' בקונטרס
יורה ואסורה לו או לא מסקה אדעתה ולא אסרה נפשה איבם וקשה
כצעל אינו כשאר אדם מיצעי ליה ועוד מאי קאמר ש"מ כופין כד
עתה לאסור נפשה על היבם ומצקשין לחלוץ או שמא לא עשתה כדי
לא מסקה אדעתה לאסור עצמה איבמה כמו על צעלה ולכן כופין
לה אדעתה לאסור עצמה על יבמה. כן נראה לי עיקר שטה זו:
גית שמאי

לשמואל דהא שמואל גופיה אהר הא יבם הרי הוא כבעל שאין סופין ליתן גט וכן היבם עליה דאמר יבם איני כבעל וקאמר החת אן כחובבין גמרא מדר על שומרת יבם ואם איתא שויר כבודת א"כ קשיא לשמואל אדאמורא ואמאי שתיק גמרא מניה אלא דרבי ליהא דיון מדרת ללל ואם שמעין דמהא מיתב בעלה אן סופין אדאמורא תחלולן כפסטה ומגמתי' אחתיה ו[וא] שייכא כסופין ומקבשין אדאמורא ככל אלא דבריו ו[וא] תראקין עזר דבריו לל כולם אדיון לל כבתובה אל כסופים וכסופים' וליבא חלן דרמא ורמא מנה שקהש לשמואל א

עין משפט
נר מצוה

מג א ב ג ד מ"י פ"ב
מה' יצום ה' ה
סמג עשין נא טו"ש
אה"ע ס' קסו סעי' ו'
מ"ד ה מ"י פ"ד מה' ה
אישות הלכה כג סמג
עשין מח טו"ש ע"ש סימן
קטו סעי' ו':
מ"ד ו מ"י ע"ש פ"ד ה' ה
טז ופס"י ה' טו
טו"ש ע"ש סימן ע"ז סעי'
ז:

בַּז ז' מִיּוֹן פִּי"ג מֵהֶלֶל
 נִדְרִים הֶלֶל ח סִמָּג
 לְאִוִּין רִמָּב טוֹש"ע יו"ד
 סִימָן רִלָד סַעִיף סָח:
 בַּז ז' מִיּוֹן פִּי"ג מֵהֶלֶל יְבוֹם
 הֶלֶל טו סִמָּג עֶשְׂרִין נָא
 טוֹש"ע אֶה"ע סִימָן קֶסֶה
 סַעִיף ב':

תוס' חד מקמאי (המשך)

מאכילין לאדם דבר אמור
הוא. אבל אמור התנא
תושבו על ההורדים
לשמש. ונשפדא ליה תשמיש
דל כמינה וא"ע חיל
הפרה מחלקו ואל הביש
משום אסור כולל. ופי'
משום בני לבני שאני
יוה כחן וזריא' א'
ביד' זל' פי' שלא נזקק
עמה להמנין לל (וא"ע)
דכל הפרה מחלקו
דאי ביחזי אמור דמינא
משום דקיי' לה. איביצי
הו' נטולה ופי' ליהודים
ליבם מהו מי נטלה
אדעתא דמא בעל ופסקא
פי' יבם אם לא. ופריש'
זל' מי מסקא אדעתא
דמית בעל הפלה מי
יבם וחילה עלה דרבי
אלא מסקא אדעתא
ולא חילה עלה נדרה
שנאמר נטולה אני מן
היהודים אל אמר אל
בשיל גירוש דבעל שלא
יבם על סבור שניניה
נתה בעל אלא אם גירשה
אבל ביבם אם גירשה
הו' אסורה דמינא
אסקא אדעתא דחיל בעלה
ונפלה קמי יבם אדעתא
דחיל רב דנדרה ולא חילה
עליה. רב אמר [יבם] אל
כבעל ולא חילה עליה.
ושמואל אמר (בם) על
גנותיה נדרה אני הבעל
יכול להפ' לטלע הגדרים
שנדרה בנייה אפסי'
שנדרה אני מפר בקודמי.
אמר אביי כותיה דרב
מסבחה דרנניה אדעתא
הנאה משום בנייה
כופים חתוי שחולין לה.
אמר איתא דמסקא אדעתא
במקצם מיבעי ליה. אלא
דאו ש"מ אל מסקא
אדעתא ואפי' חילי עלה.
נדרה כיון שנדרה הנאה
סחם פסי' (מיבם) א'
ולא למתני' דלא אדכר
יבמה כלל אלא שאמרה
סחם נטולה אני מן
היהודים וכו' ואל אסקא
אדעתא אל חילי עליה
נדרה. והרב אלפס כת'
הבלהותי מן מסקא אדעתא
כלומר וכופין או לא מסקא
אדעתא ומקבשין. וחזקה
כרב אמר כופין אלא
שיחולקו נדרה. טעמה נדרה
היה בעלה אל נדרה
מיתת בעלה היה מדרת
ושמי' ליתא לשמואל
דאמר אין כותבין אדעתא
וד על שמונת יבם ועל
זו כתב רבינו אפרים ז"ל

לשמואל אהרם שמואל גופיה הוא אמר הכא כיס הוא חריזי כבעל שאין כספין ליתן וכן הכהן אצל כספין הוא חריזי וליג' עליה דאמר כיס אינו כבעל וקאמר דאמר כיס כותביה אגרת מרדל על שומרת יביא ואם איחא דרובקש ומבקשים אחר חותמת' שיהי כסבורה ואין קשיא דשמואל דאשמואל ואמאי שתיק גבורא מינה אלא דאין לאהי דרובקא וליבא לשמעט מינה דהויה אחריזי כלל לא שמועני מינה אלא לאחר חותמת בעלה אין כספין ואחריזי כספשהו ומדמתין' ואלה הפסדת כתובתה מלחא מדמתין [היא וליג'] שאין בכספין ומבקש דהא כאל דין דברוי וזיל נוראן קצת דברוי ואל כלס' ² נאל חתך דרב שמואל לא איירי כלל בכתובה אלא בכופים ומבקש' וליכא כאל דין מורדת. וק' מה דברוי דשמואל דאשמואל אהרם מאירי דיל

ז' מסתמנה מנח ברייתא ואולי דר"ל לשמואל אמר ק' לנא דמי למנח'. ³ ע' כספר חסות הרמב"ם ז"ל וכו"ש ע' נאן שאלתינו בזה.